

Univerzalni pogled

■ **Silvo Šinkovec**, D. J., dr. ped. znanosti, psiholog, defektolog in teolog, je predavatelj, terapevt, voditelj več seminarjev, šol za starše in duhovnih vaj, urednik revije *Vzgoja*, duhovni asistent DKPS in direktor *Inštituta Franca Pedička*.

Za vzgojo otrok je potrebna cela vas, pravi afriški pregovor, ki ga mnogokrat navajamo. Ponovil ga je tudi papež Frančišek, ko je lansko leto dal pobudo za svetovno vzgojno zaveznštvo. Papež Frančišek gleda ves svet, ima stike z ljudmi z vsega sveta, gleda z očmi Cerkve vseh kontinentov. Zaveda se, da je tudi danes mnogo otrok brez potrebne vzgoje. Nihče ne skrbi zanje, so brez možnosti izobrazbe, ker živijo zunaj vseh sistemov. Ve, da mnogi otroci nimajo očeta in matere, nimajo zdravega družinskega jedra, v katerem bi se ustrezno razvijali. Odgovor na to potrebo je sodelovanje različnih ljudi, cele vasi. Otroci bodo odraščali zdravo, če bodo ob njih ljubeznivi, skrbni, pozorni in velikodušni ljudje. Potrebno je sodelovanje vseh.

V tej številki v nekaj zapisih predstavljamo papeževo pobudo o svetovnem vzgojnem zaveznštvu. Pomenljivih je njegovih osem točk, ki jih je predstavil lani oktobra. Prvi del člankov v žarišču pa predstavlja Unescovo mrežo šol. Tudi Unesco se zaveda, da je za vzgojo otrok potrebna cela vas. Na pragu tretjega tisočletja se je Unesco potrudil in oblikoval vizijo šolstva za ves svet za prihodnje tisočletje. Delorsov dokument *Učenje: skriti zaklad* je prinesel štiri stebre vzgoje in izobraževanja: učiti se, da bi vedeli; učiti se, da bi znali delati; učiti se, da bi znali živeti drug z drugim; učiti se biti. Poudarek je na učenju, na pripravi na delo, na življenju v skupnosti in oblikovanju osebnosti učencev.

Ko razmišljamo o globalni zavezi za vzgojo, je Unescova pedagogika prva, na katero lahko pomislimo, saj je najbolj razširjena. Vendar tudi druge mednarodne mreže šol delujejo povezovalno in navdihujoče. Jezuitska mreža šol sloni na ignacijanski pedagogiki, Pestalozzijeva pedagogika je zelo živa in navdihuje mnoge šole z jasno pedagogiko (glava, roke in srce), Don Boscova pedagogika je razširjena po vsem svetu, pedagogika skupnosti se širi kot sodoben pristop pri oblikovanju mladih, da bi bili ustvarjalci zdravih skupnosti.

Izziv, kako od lepih dokumentov k vsakdanjemu življenju, pa bo vedno ostal. Kaj se zares dogaja v razredu in na šoli, kakšni so odnosi, kakšna je šolska klima? Janez Bečan se je zelo trudil, da bi ozavestil učitelje o šolski klimi, ki jo je treba ves čas

ustvarjati, pa se vseeno tako hitro podre. Kako danes oblikovati mlade, da bodo razvili vse svoje razsežnosti? Katere razsežnosti želimo razvijati? Kaj je jedro osebnosti? V *Zakonu o osnovni šoli* in v Unescovem dokumentu *Učenje: skriti zaklad* najdemo področja celostnega razvoja osebnosti. Šola naj skrbi za razvoj telesa, čustveno zrelost, kognitivne sposobnosti, socialno in etično razsežnost, estetski in duhovni čut. Na mnogih področjih delamo veliko, premalo pa delamo na duhovnem področju. Ko se oziram na rezultate četrstoletne Unescove pedagogike, ki se pri nas zelo uporablja, pa se mi zdi, da bo prihodnost potrebovala dopolnitev: kako obogatiti četrti Unescov steber – učiti se biti? K temu sodijo tudi vrednote, vera, religija, duhovnost. V ospredju vzgoje in izobraževanja morajo biti najgloblje človekove motivacije. Te poganjajo svet v svetlobo in luč.

Ob epidemiji se vrtimo v začaranem krogu strahu in ukrepov, premalo pa razmišljamo o bistvu vzgoje. Mladi potrebujejo pogovor o sebi in svoji prihodnosti. Na preizkušnji so naša 'storilnost', rezultati, ocene. Zaletavamo se ob zid, ko ne moremo več dosežati istih rezultatov, ki smo jih bili vajeni. Toda prav sedaj je priložnost za človečnost, razumevanje, poslušanje. Tega se ne da meriti, za to ni ocen. Mladi pa bodo ocenili tako pozornost mnogo kasneje, ko se bodo spominjali, kdo jim je stal ob strani, kdo se je pogovarjal z njimi, kdo jih je slišal in ra-

Foto: Nataša Pezdir

zumel. Iščejo prihodnost. Iščejo zaupanje in upanje. Zunanje okoliščine ne nudijo zaupanja, zato potrebujejo človeško zaupanje. Ta čas kliče, da v ospredje vzgojno-izobraževalnega dela bolj stopi četrti Unescov steber: učiti se biti. ◀